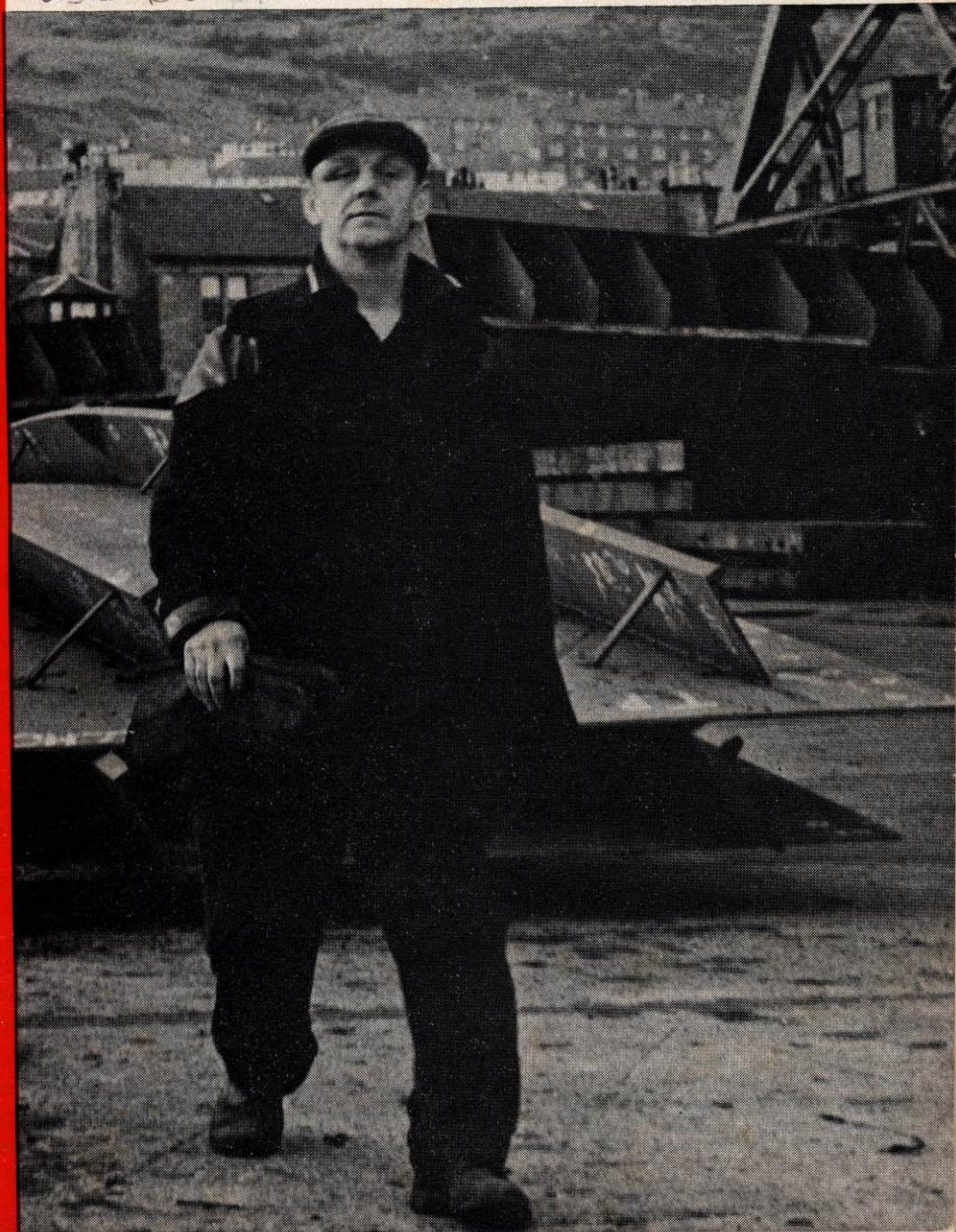

ny verden

24-030011

TIDSSKRIFT
FOR MORALSK
OPPRUSTNING

NR. **1** 1973

I redaksjonen:
Eva Riise Hanssen, redaktør
Anders Eskeland
Einar Engebretsen
Jens J. Wilhelmsen
Inge Mannsåker
Sturla Johnson
Finn Harald Wetterfors

DANSK REDAKSJON:
Keld Jørgensen
Hans Wenck

ABONNEMENTSPRIS for et år
Norge n. kr. 30,-
Danmark d. kr. 32,-
Sverige sv.kr. 20,-
Finland mk. 17,-
Løssalg i Norge: kr.2,50

NORGE:
Elisenbergvn. 35, Oslo 2
Postboks 3018, Elisenberg, Oslo 2
Postgiro 12 579 - Tlf. 44 64 78

DANMARK:
Ole Olsens Alle 8, 2900 Hellerup
Postgiro 18 51 51 Tlf. HE 6327

SVERIGE:
Sveavägen 34, 6., 11134 Stockholm
Postgiro 70 61 90 - Tlf. 10 34 56

FINLAND:
Postgiro 11 20 95, Helsingfors
Utgiver: MORALSK OPPRUSTNING

© NY VERDEN
Tidsskrift for Moralsk Opprustning

Trykk: Br. Tengs, Oslo

Papir: 100 g Norprint fra Saugbrugs
foreningen

Forsiden:
Storbritannia hvorhen?
Mannen på bildet er John Mac-
kenzie, som arbeider ved Scott
Lithgow-verftet, Nedre Clyde,
Skottland.

Til våre lesere:

Ny Verdens format og lay-out blir noe
forandret fra dette nummer. Av hensyn
til våre lesere i Danmark vil vi heretter
også bringe endel stoff på dansk.

Godt nyttår!

Redaksjonen.

Englands rolle

Den 1. januar ble Storbritannia medlem av EF. I løpet av bare 25 år har en historisk omstillingsprosess funnet sted: Tilbaketrekning fra koloniene, en omfattende nyorientering, tilslutning til Europa.

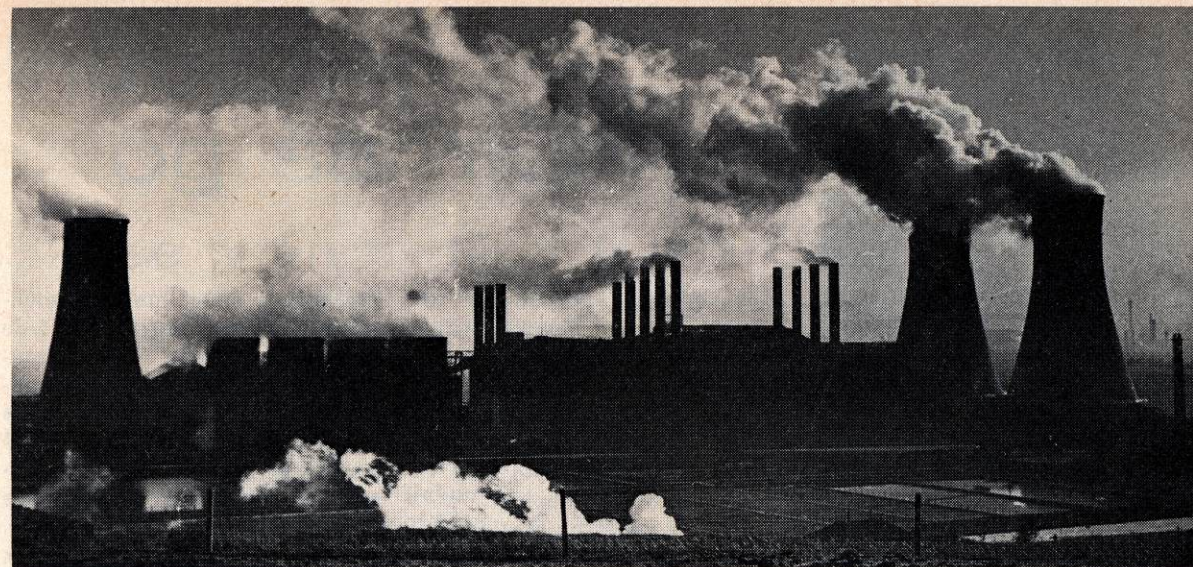
At omstillingen har tatt på, viser bl. a. de stadige økonomiske kriser. «Europas syke mann» er England blitt kalt.

Britene er sta. Når de kommer, kommer de gjerne uventet på et eller annet vis. De vil antagelig være like lite villige nå som alltid, til å akseptere andres mønstre og meninger uten videre. Også når det gjelder løsningen av egne interne problemer.

Da en gruppe Oxford-studenter nylig ble spurt hva de trodde roten til landets store vanskeligheter var, svarte de fleste «a crisis of purpose (målsettingskrise)». Spesielt britisk industri synes jo også unektelig å drive hjelpeløst for vær og vind.

Blant annet stoff fra England bringer vi i dette nummer et innlegg av Graham Turner, nylig prisbelønnet som Englands beste industri-journalist i 1972. Under titelen «Industri og samfunn — skisse til en ny filosofi» retter han søkelyset mot arbeidsgivernes svikt. Men han går videre og peker på hva arbeidsgiverne kan gjøre for å fremme et bedre samfunn. Han beskriver en ny kurs — etter hans mening den eneste farbare kurs — for industrien.

Englands rolle blir viktig for EF. Ikke minst på penge-markedet er London fremdeles en stormakt. Men viktigere blir kanskje målsettingen. Er hensikten å bli fortere fete i fellesskap? Eller er den å tjene og hjelpe menneskeheten? Trenger ikke hele Europa en kursendring?

Storbritannia, hvorhen?

Av Jean-Jacques Odier

Horisonten var mørk i Storbritannia da vi var der før jul. Forhandlingene mellom regjeringen, fagbevegelsen og arbeidsgiverne om bekjempelsen av inflasjonen hadde kjørt seg fast. Statsminister Heath hadde annonsert en tre måneders lønns- og prisstopp.

Det er uvisst hva som skjer etter denne periode. Mange frykter nye sosiale uroligheter.

Den britiske økonomi har som kjent lenge hatt vanskelig for å finne balanse. Det skriver seg fra tapet av imperiet og etter-

krigstidens prioritering av de sosiale oppgaver, fremfor å modernisere industrien. Britene synes i det hele tatt å være mer opptatt av sin form for demokrati enn av å effektivisere økonomien. *The Times* skrev f. eks. nylig at det historiske mirakel i Storbritannia ikke er av økonomisk, men av konstitusjonell natur.

Den økonomiske hverdag bekymrer ikke så lite. Vekstraten ligger på 2,9 prosent, mens den for de tre andre store EF-land er 5 prosent. Arbeidsløsheten økte stadig inntil ifjor vår og nådde 900.000. Tallet går nå nedover. Lønnen stiger med 10

—12 prosent i året mens produktiviteten slett ikke holder følge. Kapitaleierne har en tendens til å plasere sine midler i utlandet. Streikene slår alle rekorder. Over 15 millioner tapte arbeidsdager ble registrert i første halvår ifjor. Pengeverdien er stadig truet.

Bak tallene

Er så dette hele virkeligheten? To andre faktorer må tas med sa en forretningsmann, nemlig holdning og ideologi. For å forstå England må man gå lenger enn til tallene.

Når det gjelder holdning, eller følelser, er det en kjent sak at den britiske arbeider bærer på en dyp mistillit til arbeidsgiveren. Før første verdenskrig eide én prosent av befolkningen 92 prosent av den totale privatformue. En indisk journalist i London mente imidlertid at klassefølelsen var bitrere nå enn noen gang. Gjennom TV-apparatet får nemlig arbeideren et blikk inn i hvordan de andre lever, med den tradisjonelle stil som man stadig elsker.

Regjeringen har utfordret arbeiderne med sin bryske måte å angripe mangelen på orden i industrien. Loven som regulerer arbeidskonflikter er blitt møtt med så megen motstand at Harold Wilson ironisk kunne omtale statsminister Heath i Un-

derhuset som «den meget ærverdige herr Frankenstein», mannen som ble offer for et uhyre han selv hadde konstruert. Men dette kan ikke alene forklare fagbevegelsens reaksjon. Det kommer som sagt en annen faktor til, ideologi.

Ytterste venstre i England erkjente tidlig at man der ikke kunne agere indirekte gjennom det parlamentariske systemet. Man har derfor konsentrert seg sterkt om knutepunkter innen fagforeninger og partier. En lærer på venstrefløyen uttalte at en revolusjon som i Sovjet, var utenkelig i et samfunn så fullt av respekt for de etablerte ordninger. Istedet hadde man gått systematisk inn for å nedbryte respekten for autoriteten: politiet, skolen, foreldrene. «I skolen arbeidet vi for å avskaffe religionsundervisningen for å eliminere respekten for den øverste autoritet, Gud. Vi gikk systematisk igang med å fremme et samfunn der alt er tillatt på alle områder...»

Mye til felles, tross alt!

Hvor bærer det hele hen? Regjeringen synes å være litt i villrede om hva den skal prioritere — pundets redning, øket økonomisk vekst eller et forsvaret av de liberale verdier.

Statsminister Heath ble i

fjernsynet spurt om han noen gang bebreidet seg at han i de siste årene hadde ført en konfrontasjonspolitik overfor fagforeningene. «Det har jeg aldri angret,» svarte han. Denne holdningen er ikke noe han har monopol på. Om en skal tro de fleste ministres erklæringer, har ingen regjering noen gang tatt feil.

I virkeligheten skulle England ha gode forutsetninger for å bli det land der konservative og arbeiderbevegelse kunne vise en ny måte å forhandle og finne enighet, på basis av folks vesentligste interesser. For tross alt har de også usedvanlig mye tilfelles.

Det som mangler

En kan selvsagt peke på at de sosiale konflikter innen Storbritannia er blitt skjerpet fordi landets ansvar og perspektiv er blitt mindre gjennom tilbaketrekningen fra andre verdensdeler. Jo mindre ansvar i verden, desto mer krangel hjemme. Men en mann traff vel spikeren på hodet da han sa at det som mangler, er vilje til å løse problemene, vilje til seier.

Og britene har ofte ventet med å handle til situasjonen var desperat. Derfor kan de ennå komme til å forbause verden.

Industri og samfunn —

Skisse til en ny filosofi

Av Graham Turner

«Å frembringe en ny ideologi er uendelig mye vanskeligere enn å lansere et nytt produkt. Men uten det, kommer vi oss aldri ut av vanskelighetene.» Graham Turner, som bl. a. har vært mangeårigt økonomisk korrespondent for BBC, vant nylig John Player-prisen for British Management Journalism 1972. Sitatet stammer fra talen han holdt for en stor gruppe industrifolk ved prisoverrømmelsen. Vi bringer utdrag av talen.

Vårt samfunn preges av to karaktertrekk. Det er vinningsbevisst i sterk grad, faktisk besatt av penger — eiesyke ville noen kalle det. «Vi ønsker ikke mye, bare mer,» er parolen. Over hele linjen har individer og grupper tilsynelatende bestemt seg for å presse alt de kan ut av samfunnet. Og de vil ha det straks.

Her vil noen innvende (og jeg er enig) at «eiesyke» ikke er noe nytt, at den eneste forskjellen mellom situasjonen nå og for 100 år siden er at sykdommen har spredt seg. Mange fler har fått anledning til å bli smittet — eller til å bli hardere angrepet. Det kan så være, men det gjør ikke saken lettere. Pengebesettelsen forverres av den voksende inflasjons-truselen.

Jeg tror den nåværende situasjon har bidratt til å plasere det økonomiske menneske i høysetet i vårt samfunn — et gro-

teskt deformert vesen som neglisjerer de moralske, åndelige og intellektuelle sider av sin natur.

Praktisk talt alle de målestokker vi bruker er økonomiske, det samme er de mål vi setter oss. Næringslivets menn vurderes etter den profittøkning de oppnår, uten hensyn til menneskelige omkostninger. På samme måte vurderes fagforeningsledere etter hvor mye de kan få ut av arbeidsgiverne. Politikere vurderes mer etter hvor mye de kan skaffe oss i lommen, enn etter sin visjoner.

Vår inntreden i EF diskuteres nesten bare ut fra økonomiske fordeler — ekspansjonen av en klubb hvis eneste synlige mål er å gjøre fete mennesker fetere. Det snakkes nesten bare om et marked, sjelden om et fellesskap.

Det kan neppe inngi land som India særlig tillit til at Vestens regjeringer har observert

Graham Turner.

den veldige kamp som pågår i verden, mellom dem som sier at demokratiene kan fungere og dem som tror at bare totalitære regimer kan skaffe økonomisk rettferdighet.

Denne oppfatningen av materielle goder som det vesentlige, bestrider påstanden om at Storbritannia ikke har noen ideologi. Det har vi såmenn — materialisme.

Det andre som preger vårt samfunn, er den økende voldsbruken. Fenomenet kan iakttas over alt, også innen sporten. Har dere noengang tenkt på om det er noen sammenheng mellom materiell grådighet og vold?

Her bør tilføyes: jeg antyder ikke at vold bare finnes på venstrefløyen — tvert imot. Selv om mye av denne vold ytterst

til venstre er mot lov og rett, er den etter mitt skjønn ikke verre enn hensynsløsheten fra høyre som delvis provoserer den frem. Å kaste mennesker på skraphaugen uten følelse av ansvar for deres fremtid, å stenge fabrikker uten samråd, å sope inn penger på tomtespekulasjoner mens hundretusener bor elendig, rasistenes prat — som tåkelegger det faktum at det er karakteren som teller, ikke hudfargen, alt dette innebærer kanskje ikke fysisk mishandling, men konsekvensene i form av den bitterhet det skaper, er kanskje mer ødeleggende. Alle konflikter forutsetter to parter, og klassekampen er ingen unntagelse.

Politikerne klarer det ikke alene

Noen mener kanskje at nevnte eiesyke og voldstendenser er tilfeldige skjønnhetsflekker som vil forsvinne når vi blir rikere og (følgelig) klokere. For dem som foretrekker et slikt syn — selv hører jeg sikkert til dem — er det lite håp å finne i eksemplet USA, som vanligvis danner fortroppen. Instinktet sier meg derfor at disse trekkene heller kommer til å bli mer fremtredende, hvis vi ikke angriper dem fra roten.

Jeg tror det vesentligste ved demokratiet er delegeringen — at individer og grupper avstår fra sin muskelstyrke og over-

fører den til valgte representanter. Slik er det ikke nå. Vi har grupper — til høyre og til venstre — som vil ta så mye de kan få fra samfunnet, uansett om mange andre blir skadelidende. Og i midten står parlamentarikerne, som må spørre seg selv om deres uttalelser har noen betydning lenger, siden det er så få som bryr seg om dem. Situasjonen illustrerer påstanden om at uhemmet materialisme er demokratiets verste fiende.

Hvor står næringslivet og industrien i den nåværende situasjon? Strategisk sett har de en absolutt sentral stilling. Og det kommer til å innvirke vesentlig på den videre samfunnsutvikling, hvordan bedriftene og deres ledere møter de krevende oppgaver vi står overfor.

Jeg er klar over at jeg med dette utfordrer en oppfatning som ennå finnes i visse kretser, at det er politikernes sak å ta seg av samfunnet og at næringslivet skal gis frihet til å passe sine egne affærer. Men jeg synes det blir stadig mer åpenbart at politikerne ikke lenger kan styre samfunnsutviklingen alene, og at det av den grunn — om ingen annen — er nødvendig for næringslivets folk å revurdere radikalt sin rolle og sitt ansvar.

Hittil har industriens verden vært nesten utelukkende oppbyggende av teknologi og finansiell kontroll. Jeg er overbevist om at vi i de nærmeste årene må

vente oss en veldig debatt omkring bedriftenes *raison d'être*, en debatt som kan få meget vidtgående konsekvenser og som næringslivet gjør klokt i å forberede seg på.

Det er spørsmål om å skifte over

Den innflytelse industrilivet har på samfunnet, er åpenbar for oss alle. For det første er det en kilde til større rikdom, for det andre er det en vesentlig maktfaktor.

Jo større, mer forskjelligartet og geografisk spredt et konsern er, jo fjernere kommer ledelsen fra den prosessen den er involvert i. Forretningsmannens miljø, med sitt økende ytre press, oppmuntrer ham i det hele tatt ikke til å vise interesse for annet enn det strengt økonomiske.

Selv har jeg intet imot fortjeneste, velstand eller økonomisk vekst. Fortjenesten er et nødvendig mål på effektiviteten. Men den er ikke noe mål i seg selv, og jeg er absolutt motstander av dem som preker maksimal gevinst på bekostning av en bedrifts videre ansvar. Jeg tror at en ensidig konsentrasjon om fortjeneste leder til et stadig mer sterilt samfunn.

Debatten om bedriftenes oppgave blir selvfølgelig bare en del av den almene debatten om vårt samfunns fremtid. Og siden jeg alt har beskrevet de

problemer industri og samfunn står overfor, vil jeg komme med noen antydninger om hva vi bør ta sikte på videre fremover.

Vi har en mangfoldighet av materielle kriser, f.eks. inflasjonen, men bak dem alle ligger en dypere moralsk krise. Vårt samfunn lider av langt fremskreden moralsk og åndelig underernæring.

Vi må skifte over fra begjæret etter å ha til behovet av å være, fra det vi eier til det vi er, fra det vi kan få til det vi kan gi, fra en lidenskapelig opptatthet av egne behov til et brennende engasjement i andres behov og menneskeverd.

Politisk trenger vi å komme til en ny forståelse på basis av hederlig forandring hos alle de kjempende parter. Vi trenger å identifisere og oppklare årsakene til den bitterhet som leder til vold, og til den vold som leder til bitterhet. I vårt næringsliv må vi finne større mål enn fortjeneste. Mål som kan hjelpe arbeidsgiverne til å lede, og til å oppfattes som ledere — i alles interesse.

Jeg etterlyser en definisjon

Hva vi her taler om er å skape en ikke-volds-revolusjon som forandrer selve retningen for hele samfunnet. Kort og godt: medmindre vi finner en større

og mer tilfredsstillende ideologi enn materialismen, kommer vi oss aldri opp av suppen. Dette står like klart for meg som vanskeligheten i å virkeliggjøre det.

Å frembringe en ny ideologi er uendelig mye vanskeligere enn å lansere et nytt produkt. Det er ingen oppgave på deltid eller for den slags idealister som en venn av meg beskrev: «Det besværlige med enkelte av dere er at dere er så idealistiske at forhåpningene deres aldri virkeliggjøres, selv i hjemmet.» Dette er en oppgave for idealister og for dem som er rede til å begynne med sine egne motiver og sin egen handlemåte. Som enhver ærlig marxist eller maoist vet, vil menneskenes motiver alltid til sist trenge igjennom et system, uansett hvordan det opprinnelig var tenkt, liksom blekk trenger gjennom trekkpapiet.

Jeg mener at enhver bedrift trenger et ideologisk mål såvel som et økonomisk mål — som den allerede har. Og et sosialt mål, som den enten har eller påstår at den har. Jeg etterlyser en ny definisjon av bedriftens målsetting ut fra en oppriktig erkjennelse av at en radikal forandring er nødvendig.

Det slår meg ofte at det finnes likheter mellom arbeidsgivere og marxister. Som de fleste av oss, handler arbeidsgiverne også dessverre ofte ut fra prinsippet om at målet helliger midlet. De satser like helhjer-

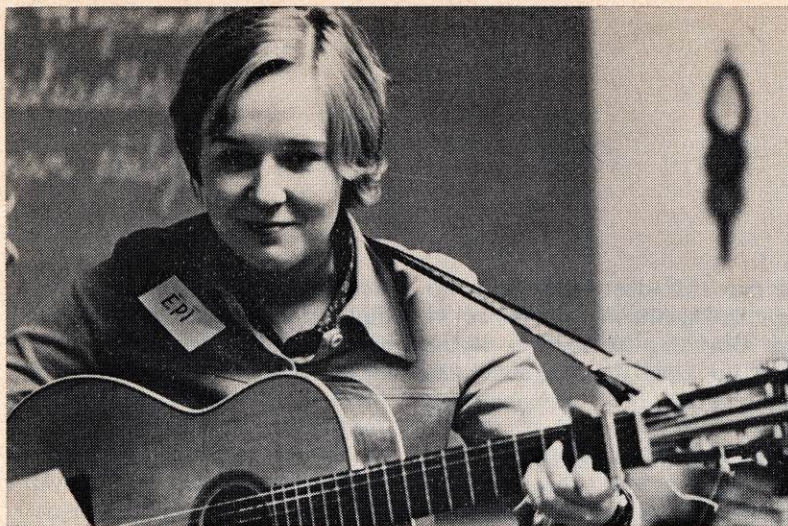
som noen marxist. Forskjellen ligger i at de mål som arbeidsgiverne setter seg, er så mye mindre.

Intet vil virke sterkere

Jeg tror det er alment akseptert at næringslivets største problemer i fremtiden vil ligge på bedriftsdemokratiets område. Selv tror jeg de bedriftsledere som vil klare disse problemene best, er de som betrakter spørsmålene ut fra hva som tjener alles interesse, og ut fra de ansattes synsvinkel. Det vil bl. a. kreve en ny holdning i spørsmålet om plassoppsigelse...

Jeg antyder ikke at en slik ny instilling vil bringe en atmosfære av måneskinn og roser, eller at det vil få fagforeningene til å stanse presset på løningene. Men jeg har lagt merke til at de ansattes holdning ofte gjenspeiler ledelsens ganske nøyaktig.

En almen akseptering av en ny idé-ramme vil kreve forvandling i alle deler av samfunnet. Likevel tror jeg næringslivets menn har en avgjørende rolle å spille. Intet vil virke sterkere på klimaet i et materialistisk samfunn enn kapitalister som handler utover egeninteressen. Og hvorfor skulle ikke de være de uventede radikalerne iblant oss?

Eeva-Kaarina Päiväläinen.

Håpet er en gnist

Håp — på finsk *Toivo* — var temaet for noen desemberdager i Vivamo utenfor Helsingfors. Finske ungdommer var initiativtagere til sammenkomsten. Sangen de hadde skrevet til åpningen, handlet om hvordan håpet er en gnist som får bena til å springe fortere. På skolen, hjemme, på jobben, i politikken — hvordan kan håp erstatte kynisme og håpløshet?

«Livet i familien skal være slik at det gir hver og en av familiemedlemmene styrke til å yte sitt beste utenfor familien. Hjemme skal man lade opp batteriene,» sa lederen for diskusjonsgruppen om familien.

Eeva-Kaarina Päiväläinen, en av dem som organiserte konferansen, fortalte om sine erfaringer.

«Å gjøre Guds vilje istedet for å gjøre hva mennesker omkring meg vil — det er en ny frihet jeg har funnet. En tilsynelatende liten detalj kan være noe viktig. En enkel tanke kan lede til noe uventet stort.

Da jeg fortalte min far om at jeg hadde bestemt meg for å gi mitt liv til Gud, sa han: «Nå, hva betyr det i praksis?» Ens egen familie kjenner ens svakheter og det som interesserer dem, er hvordan man lever annerledes i hverdagslivet.»

Fordommer mot de eldre

Venner av Eeva og de andre innbyrderne takket for alt de hadde opplevet, da weekenden var over. «Jeg er glad for at både eldre og yngre tok del,» sa en pike. «Jeg har kvittet meg helt med mine fordommer og

kontaktvanskeligheter overfor den eldre generasjonen.»

Monika Sköld, en sekretær ved et stort internasjonalt firma i Helsingfors, fortalte om den veien til nytt håp hun hadde funnet etter et besøk i Caux i sommer. «Jeg fikk tro på fremtiden, nytt håp for verden, en følelse av at Gud ikke har overlatt menneskene til sin skjebne. Jeg skulle gjerne se mennesker i ledende stillinger i Finland handle ut fra riktigere og ærligere motiver, spesielt i forretningslivet. Selv prøver jeg å være ærlig mot mine arbeidskamerater og være modig nok til å rette på det jeg synes er galt.»

En av arrangørene av konferansen fortalte at det hadde vært en helt ny erfaring for henne å forberede noe slikt. «Mange ganger var vi urolige for hvordan det skulle gå, alt sammen. Men dette har gitt meg en helt ny tro. Jeg merket stadig hvor viktig det er å lytte til Gud, adlyde og ikke prate for mye om alle mine bekymringer.»

Noen av deltagerne i konferansen bestemte seg for å påta seg oversettelsen av *The Black and White Book* (Den svart-hvite boka) til finsk.

Svensker i Caux

Et charterfly med 97 passasjerer satte kursen sørover fra Stockholm før Nyttår. Det var svensker fra alle samfunnsgrupper som tok del i konferansen i Caux.

Samarbeid i industrien

Et møte for europeiske industrifolk fant sted i London i november ifjor, i MRA-sentret ved Westminster Theatre.

«Italia og hele verden er inne i en økonomisk revolusjon,» sa en av deltagerne i møtet, dr. Ubaldo Zoboli, som er medlem av den italienske arbeidsgiverforeningen *Confindustria*. «Etter min mening innebærer den en bevegelse bort fra en kapitalistisk holdning og i retning av mer samarbeid mellom arbeidere og ledelse. Fagforeningene er åpenbart en veldig kraft i vårt land. Men arbeidsgiverne er og-

så en faktor som behøves.

Å bringe disse partene sammen, ikke i konflikt men i samarbeid, er et problem som må behandles med ærlighet.»

Richard Schock, direktør for et spesialisert plastikk-firma i Tyskland, hevdet at utformingen av et slikt samarbeid er «vår tids viktigste oppgave.» Ut fra egne erfaringer var han kommet til at et virkelig samarbeid bare kan fungere når det finnes et felles mål og felles aksepterte moralnormer. Ellers vil det beste partnerskap ende i brutale konfrontasjoner.

Hannes Berning (t.v.) direktør for et tysk firma og Edvard Brøvig (t.h.), konsulent i Norsk Arbeidsgiverforening, tok del i industrimøtet i London.

Sykepleie over landegrensene -

Anatomi-time i Meghalaya.

Frk. Elisabeth Hamrin, som for tiden er vise-studierektor ved sykepleierskolen i Uppsala, besøkte Oslo i begynnelsen av desember for å treffe norske sykepleier-kolleger.

Frk. Hamrin er nylig vendt hjem etter noen måneder i India, hvor hun blant annet besøkte MRAs senter i Panchgani og virket som lærer og rådgiver ved en sykepleierskole i Shillong, Meghalaya. «Tilbake i Sverige er jeg flere ganger blitt slått av hvor privilegerte vi er, og hvor forskjellig proporsjoner det er på våre problemer og Ulandenes,» sa hun.

Give fornemmelse af et formål

En medarbeider i Danmark har sendt oss nedenstående intervju med en britisk forretningsmann. Han er en av de mange som forlengst har begynt å prøve ut i praksis en ny holdning i arbeidslivet.

Eric Priestley og hans broder er sammen administrerende direktører for «Greville and Stuart Ltd.» i Sheffield, en kæde detaljafsætningsmarkeder i beklædningshandelen.

— *Hvad var først og fremmest grunden til, at De gik ind i forretningslivet?*

— Jeg blev udfordret af Frank Buchman til at være med til at genskabe verden. Jeg gik ind i forretningslivet fordi jeg gerne ville vise, at det at arbejde under Guds ledelse og Hans absolutte normer var anvendeligt og praktisk i forretning. Jeg tror, at formålet med industri og handel at at skaffe verden dens forsyninger.

— *Hvordan bestemmes Deres firmas politik fra dag til dag og på længere sigt?*

— Vi holder ugentlige møder for vores afdelingsledere på firmaets hovedkontor. Direktørerne har også i mange år truffet alle beslutninger og især beslutninger, som vedrører mennesker, ved at sætte sig og gan-

ske enkelt finde ud af 'hvad der er rigtigt'.

Vi har f. eks. erfaret, at en ærlig undskyldning er midlet, der fører til varig fred i bestyrelsesværelset. Og hvis der er enhed i bestyrelsen, breder den sig til hele virksomheden.

— *Hvordan vil De udtrykke Deres firmas mål?*

— De tre mål, som vi har diskuteret med alle vore medarbejdere, er:

1. At tilbyde hver enkelt af vore kunder en særlig betjening og at gøre det til en fornøjelse for dem at finde tiltalende tøj til en fornuftig pris.

2. At skabe en effektiv virksomhed, der giver et tilstrækkeligt udkomme, tiltalende betingelser og en følelse af sikkerhed for alle, fra de yngste til direktørerne.

3. I praksis at vise, at omsorg for mennesker, ærlighed og et fair dagsarbejde for en fair dagløn kan give løsninger af de

problemer og modsætningsforhold, som er så udbredte i vort samfund.

Kvalitet

Et af de store problemer idag er at give mennesker noget, der er umagen værd at gøre. I vor særlige branche er kvalitet og service ved at blive ringere, ligesom i mange andre industrier og forretninger. Det, vi sigter på, er at give det stik modsatte — en service af bedre kvalitet.

— *Et af de aktuelle emner i lederkredse er at skabe «tilfredshed med jobbet». Hvordan gør De det?*

— Enhver forretning, stor eller lille, medvirker som sagt til at fremskaffe verdens forsyninger. Vi tager os tid til sammen med alle de ansatte at tale disse problemerne igennem; de føler, at de er en del af dette program. Vi besluttede, at sætte mennesker højere end for tjeneste. En fornuftig fortjeneste er uundværlig, men hvis for-

tjeneste sættes over mennesker, begynder man i den gale ende.

— *Hvordan virker dette siste i praksis?*

— Da kreditstramningen kom for nogle få år siden, faldt vort salg temmelig brat. Vi havde flere ansatte end nødvendigt og måtte bestemme, hvad vi skulle gøre. Min broder og jeg fik den samme tanke: at vi ikke skulle gøre nogen arbejdsløs, og at vi skulle begynde et økonomiseringsfremstød på alle andre områder. I løbet af det år forlod en del af de ansatte os af forskellige normale årsager uden at blive erstattede, og vi skar vore omkostninger ret betydeligt ned og dækkede lige vore omkostninger.

Næste år stod vi overfor det faktum, at vi vidste, at leveomkostningerne var steget, at der burde komme en følelig lønshøjelse. Vi havde praktisk talt ikke haft noen fortjeneste året før. Så satte vi os igen ned og tenkte over, hvad der var det rette. Den tanke kom ganske klart til os begge: En lønforhøjelse, som var ret betragtelig og som beløb sig til meget mere end vi havde tjent året før. Det følgende år satte vi den i kraft og fortalte alle de ansatte, hvorfor vi gjorde det. Vor omsætning steg. Alle gjorde deres bedste. Ved årets slutning havde vi godt og vel dækket omkostningsstigningen.

G. W.

Nordmann i vesterled

England var for meg «kuløya» i sørvest med storindustri og tåke, streiker og inflasjon. Det var den ukuelige seiersviljen under siste verdenskrig. Det var dronning Elisabeth og alle mulige og umulige tradisjoner.

Disse og andre uklare forestillinger ble konfrontert med virkeligheten da jeg kom til England i januar ifjor. Jeg hadde akkurat tatt forberedende eksamen ved Universitetet i Oslo. Elleve måneder senere er England for meg blitt levende mennesker som jeg er glad i.

Mange av dem er bekymret for fremtiden. En mann i 40-årene som jeg snakket med en dag, fortalte at han hadde vært arbeidsløs i 21 uker. Vi pratet om Nord-Irland, streikene og arbeidsløsheten. Han syntes å ha mistet troen på sitt land.

England er i en brytningstid mellom gammelt og nytt. Det kjemper for å finne sin identitet og plass i verdenssamfunnet. Hvor ofte få ikke da min norske stolthet og hovmod ha såret engelskmennene. Gang på gang etter å ha hørt om forskjellige forhold her i England, fortalte jeg at slik gjorde vi det ikke i Norge. Der ordnet vi sakene på en mye bedre og mer effektiv måte.

Men etter hvert begynte noe å gå opp for meg. England og Norge er to forskjellige land, med forskjellige forutsetninger. Det hjelper heller ikke engelskmennene å få høre at andre ikke har de samme problemene som dem. De er adskillig

mer interessert i mennesker som er villige til å gjøre en innsats for å finne løsningene på deres vanskeligheter. Kanskje bør vi satse på eksemplets og forståelsens makt heller enn på kritikkens.

Jeg oppdaget også hvor ofte jeg tenkte at forholdene i England ikke angikk meg som jo skulle tilbake til Norge en eller annen gang likevel. Men verden er som en stor familie. Det som angår én, angår alle. Jeg bestemte meg for å bli glad i og ta ansvar for England akkurat som for Norge. Jeg lærte å sette pris på landet som det er med sine muligheter og særegenheter uten hele tiden å sammenligne med norske forhold.

Vi har mye å takke engelskmennene for. Deres utrettelige kamp under siste verdenskrig var til eksempel og håp. De har, om enn ufullkomment, vist Europa og hele verden hva demokrati er. Dersom demokratiet i England mister fotfestet, vil de fleste andre demokratier også stå for fall.

Oppgaven for oss nordmenn kunne være å vise vei ved en ny måte å leve på. En ny offervilje som kan besvare inflasjonen. En ny enhet i våre hjem og et fellesskap i vårt land som vil være et svar til splittelsen i Nord-Irland og engelsk industri. Av og til kan det å be et menneske om unnskyldning for noe en har gjort galt, være det første skritt mot den enheten.

Bjørn Ole Austad.

Friheten er en utmerket hest å ride på, men man skal ride den etsteds hen.

Tomas Carlyle.

Han håper, ikke på en ortodoks religiøs vekkelser, men på en etisk reformasjon som vil springe ut av den nåtidige vestlige verdens åndelige behov.

Han tror på nasjoners gjenfødelse dersom deres ledere appellerer til folkets idealer og ikke bare til deres lommebøker.

Arnold Toynbee i «Toynbee om fremtiden» av James Reston, Aftenposten 30.12.

Hvad ønsker De for 1973?

— At vi herhjemme oplever en moralsk rejsning, som styrker initiativ og selvopholdelsesdrift, som giver socialpolitikken adresse til samfundets egentlige tabere, som sikrer kristendomsundervisningen en fremtrædende plads i vor folkeskole, og som giver en vordende mor opmuntring til at føde sit barn, samt at læger og sygeplejersker får lov til at sige nej til at medvirke ved gennemførelse af svangerskabsafbrydelse.

Chefredaktør og folketingsmedlem Jens Peter Jensen, Berlingske Tidende 1.1.73.

Garth Lean.

Wales i fokus

I løpet av en måned ifjor høst ble 43 nasjonalister fra Wales arrestert i London mens retts-saken mot fire andre pågikk. I de siste par årene er mer enn 200 walisiske aktivister idømt fengselsstraffer.

I denne situasjon har forfatteren Garth Lean noen refleksjoner over forholdet mellom engelskmenn og walisere.

«Man kan møte bra engelskmenn og mindre bra engelskmenn, men man vil aldri treffe en som har tatt feil,» skrev Bernard Shaw en gang. Den tanke-løse overlegenhetsfølelse som dette sitatet beskriver, stemmer godt med den holdning jeg hadde til waliserne da jeg vokste opp i Cardiff. Kullet fra Wales var grunnlaget for vår eksistens, men det falt meg aldri inn å tenke på gruvearbeiderne eller besøke dem. Selv om jeg er halvt kelter, så betraktet jeg waliserne som mindreverdige — unntatt når de slo England i rugby. Da var jeg plutselig walis selv.

Tidlig i 30-årene traff jeg Oxford-gruppen og ble oppmerksom på min innbarkede selvishet. Omtrent samtidig var jeg vitne til hungersmarsjene mot London. Disse to begivenhetene skapte i meg trangen til å bli annerledes. Da var det naturlig at også min holdning til waliserne forandret seg. Min overlegenhet var falsk og innbils.

Jeg begynte å oppdage de dypt arrene som arbeidsløshet og engelske gruvearbeidere hadde

etterlatt. Jeg lærte å forstå fellesskapsfølelsen i gruvesamfunnet og litt av den walisiske kultur. Denne kultur er bygget på kristendommen, og den ateistiske tendens er mye mindre fremherskende der enn for eksempel i London. Og den er demokratisk — og mindre influert av materialisme. Mannen som feier gaten om morgenen, kan være kordirigent om kvelden. Dussinvis av walisiske kroppsarbeidere er diktere. Man er mindre opptatt av å tjene penger på det.

Er det rart at noen gjør desperat motstand mot forsøk på å kvele denne kulturen og er villig til å gå i fengsel eller ennå mer, for å bevare sitt språk? Og er det ikke under en engelsk dommers verdighet å kreve fire mennesker mentalundersøkt fordi de har rasert et BBC-arkiv og nekter å tale engelsk i retten? Jeg sier ikke at deres handlinger var riktige, men det burde være nærliggende å demme opp for den oppfatningen at enhver som avviker fra engelsk oppfatning er «gær'n». Vil vi engelske nok en gang vise at vi våkner opp først når vold blir tatt i bruk?

Avisen *Western Mail* i Cardiff skrev nylig en artikkelserie under temaet «Blir det revolusjon i Wales?» Jeg håper at det blir det — men en konstruktiv revolusjon i harmoni med Wales' kristne arv. Wales kunne bringe England og Irland en karakterens revolusjon som vil bygge bro mellom disse landene.

AKSJON FOR WESTMINSTER TEATER

Tilsammen 1088 kommunalpolitikere i Storbritannia har uttalt seg til støtte for Westminster Teater. De kritiserer dem som forsøker å spre «moralisk anarki gjennom massemediene» og krever at skuespill og filmer fra Westminster blir tatt opp i radio og fjernsyn og gis full støtte av det offentlige.

MÅL FOR ET FORENET EUROPA

Det nye MRA-sentret i Haag er bl. a. blitt et sted hvor tyskere og hollendere kan komme sammen. En helg møttes 30 tyske gruvearbeidere og industriledere med 80 fra Nederland og andre europeiske land for å drøfte Europas målsetting og hvordan den økende kontakt med Øst-Europa kan utnyttes på en positiv måte for å bedre verdenssituasjonen.

«Et slikt samarbeide mellom Tyskland og Nederland er blitt mulig fordi det har funnet sted en forsoning i etterkrigstiden, og her har MRA hatt en nøkkelrolle,» sa den sosialdemokratiske politikeren Dirk de Loor.

EN POLITIKERS FRIHET

Presidenten i det nederlandske parlament, Frans-Josef van Theil, ble kritisert i et intervju i nederlandsk TV fordi han ved å åpne MRAs nye senter nylig, lot til å gi støtte til en bestemt gruppe.

Presidenten svarte at han følte seg fri som nederlandsk borger til å støtte «enhver bevegelse som har et sosialt, moralsk eller annet mål som jeg mener er godt og som jeg mener det blir kjempet ærlig for.» Hele sitt liv, sa han hadde han fulgt denne regelen, og «det er min eneste forklaring». Han kritiserte intervjuerens fremgangsmåte og sa at denne i alt for stor grad ville «frata presidenten den frihet han har som borger».

Kort nytt

SØR-AMERIKA

Dokkarbeidere i Rio har sammenkalt til en konferanse i Petropolis, hvor MRAs søramerikanske senter ligger. Temaet for konferansen er «Et kontinent som kan tjene verden» og det er dokkarbeiderne fra filmen «Det hendte i Rio» som har tatt initiativet.

Presidenten i arbeidernes landsorganisasjon i Colombia (CTC), José Raquel Mercado mottok nylig en MRA-delegasjon. Han uttalte at etter hans mening var dette en bevegelse som ikke gikk til angrep på noen og ikke hadde noen politisk farge men som var ute for å skape sosial fred i verden og i alle hjem. Han hadde selv sørget for at filmen «Det hendte i Rio» var blitt vist i Colombias havner nylig.

FRANSKE STUDENTER

Studenter i Paris har sammenkalt til en konferanse 16.—20. april. Forberedelsene begynte alt i fjor høst. En liten leilighet i latin-kvarteret er blitt brukt til samlingsplass og har vært flittig brukt til samtaler og diskusjoner.

BUCHMAN TILBAKE I OXFORD

Et halv århundre etter sitt første besøk kom Frank Buchman tilbake til Oxford. I 1921 opplevde universitetsbyen hvordan de første sluttet seg til det som Buchman tenkte som en permanent kristen revolusjon. Denne gang vendte han tilbake på scenen, i film, bilde og lyd i «Cross Road». Studenter sto som innbydere og sørget for at byen ble grundig forberedt. Hvert eneste studenthus ble oppsøkt, flyblader spredt, og plakater satt opp. De to studentavisene «Isis» og «The Cherwell» skrev provoserende artikler og Radio Oxford hadde et halvtimes program som ble sendt to ganger.

Etter forestillingene gikk samtalene til langt på natt. Det ukelange besøket i Oxford ble avsluttet med et daglangt møte i Wadham College og studentene har berammet et nytt møte i begynnelsen av januar.

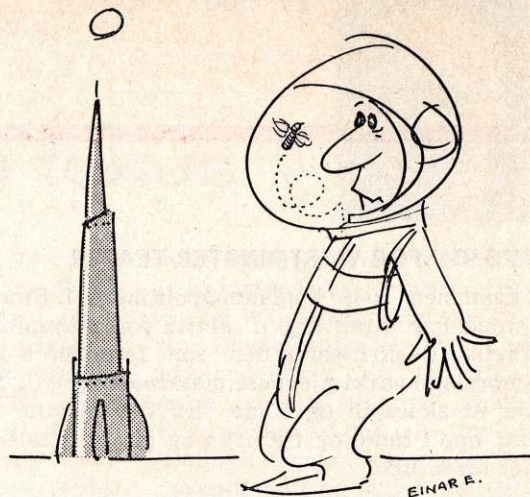
UTSYN

Dette er en av 26 tegninger av Einar Engebretsen, som alle handler om aktuelle temaer i vår tid. Vi nevner noen få:

- Fremtidsforskeren
- Fremmedgjøring
- Boligkontrakten
- Fremskrittet
- Konformistene
- Den permanente revolusjon

Tegningene er samlet i et hefte
— Bare kr. 6,-

Kan bestilles fra: Moralsk Opprustning, Boks 3018, Elisenberg, Oslo 2

SVAKSTRØM ER VÅR STYRKE

Vår spesialitet:

Alt materiell for
avslutning av
svakstrømskabler

80 år som
spesialforretning i
svakstrømsbransjen

O. ØSTMO A.S

Rådhusgt. 3, Oslo 1

Bruk
kvalitetsprodukter
fra

A S SABA

Exklusiv swimmingpool i glasfiberarmerad plast (6—8 mm væggtjocklek) **13.800:-**

Bahama-Pool är formgjuten och fullt färdig för montering på plats. Ni slipper härigenom helt ifrån arbete och kostnader för formsättning, spackling, målning och underhåll. Den kraftigt armerade polyesterplasten har en enastående styrka och elasticitet.

Bahama-Pool levereras komplett med reningsfilter, förvärmare, bräddavlopp, bottenavlopp, inbyggd belysning samt mahognytrappa med rostfria ledstänger. Pris endast 13.800:- kr fritt fabrik inkl. 2 servicebesök (exkl. moms.)

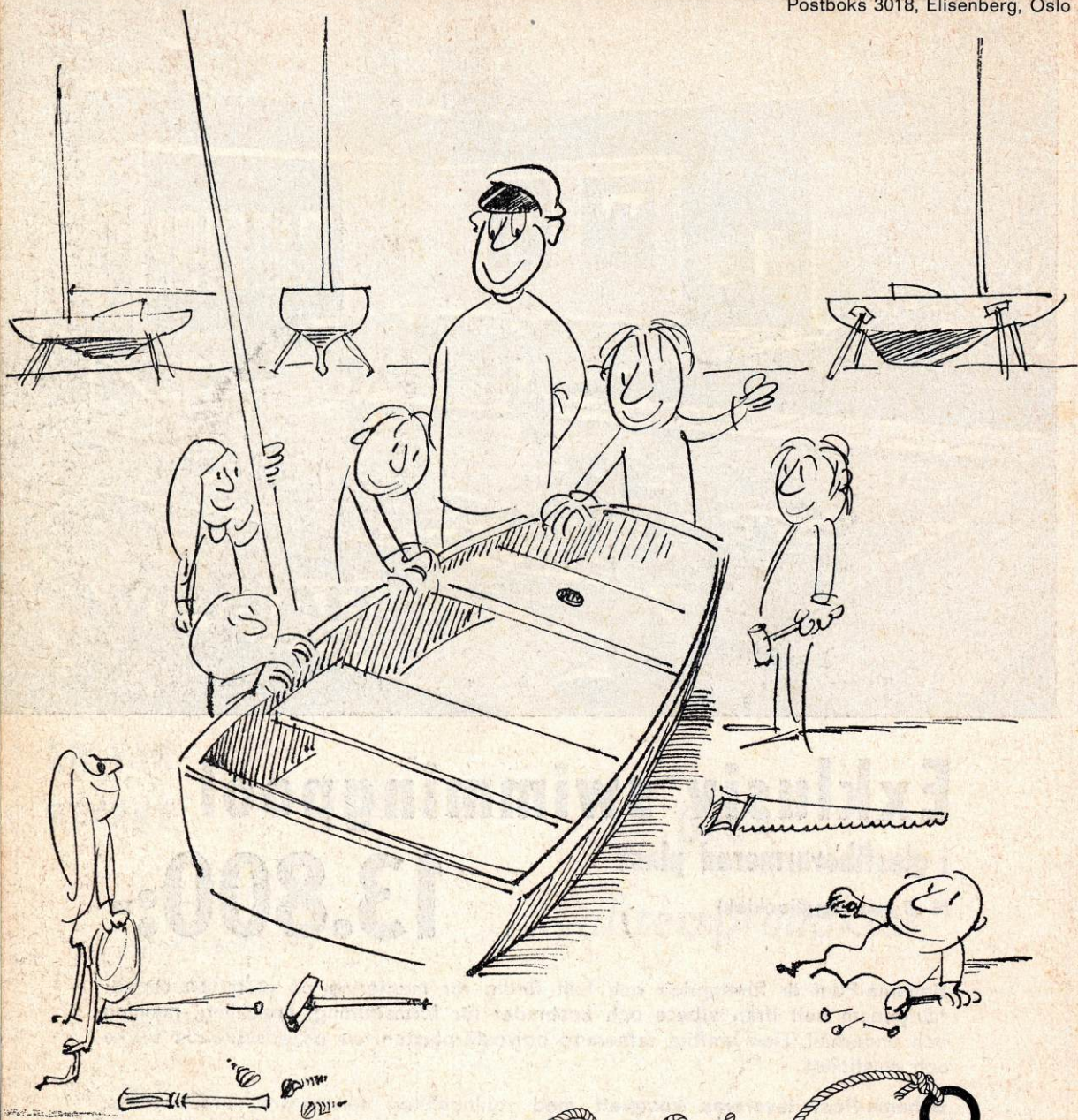
Vi levererar utrustning till pooler i betong och andra material samt poolkemikalier.

Vår goda service är en säkerhetsfaktor att räkna med!

Begär att få vår fyrfärgsbroschyr!

BAHAMA-POOL AB

Box 145, 542 00 Mariestad
Tel. 0501/145 64

BÅTPLANER?

Rådspør

Båt-PONTUS

Gøteborgs

Frihavn

Tel: 51 07 04

Båt
PONTUS